

europese textielproblemen

Dr. F. Trappeniers

De crisis tijdens de jongste jaren

De algemene economische crisis, die de wereld-economie sedert 1973 kenmerkt, heeft vooral sommige sectoren zwaar getroffen. In de Europese Gemeenschap was dat o.m. het geval voor de textiel- en kledingindustrie. De productiecijfers stagneerden, en 550.000 arbeidsplaatsen gingen verloren van 1973 tot 1977: in 1973 waren er nog 1.905.000 arbeidskrachten tewerkgesteld in de textiel-industrie van de negen EEG-lidstaten, en in 1977 was dit aantal gedaald tot 1.577.000 wat een vermindering van 328.000 arbeidsplaatsen betekent; voor de kledingindustrie bedroegen de cijfers resp. 1.343.000 in 1973 en 1.123.000 in 1977, of een verlies van 220.000 arbeidsplaatsen.

Het is natuurlijk niet de eerste keer in haar eeuwen-oude geschiedenis dat de textielindustrie gekonfronteerd wordt met diep ingrijpende mutaties en krisistoestanden. Ook in de zestiger jaren gingen arbeidsplaatsen verloren, wegens het feit dat sommige textiel-activiteiten bijzonder kapitaalintensief werden, en dat tegenover die doorgedreven mechanisering geen sterk expansieve vraag stond. Maar in een klimaat van algemeen economische expansie kunnen de sociale gevolgen van dergelijke mutaties nog enigszins opgevangen worden. Dat is thans niet het geval.

Daarenboven waren de verschuivingen in de Europese Gemeenschap bijzonder omvangrijk, wegens de uitzonderlijk snelle stijging van de invoer uit de lage-loonlanden. In amper drie jaar steeg deze invoer met 80 % (in volume); terwijl de VSA, door een doeltreffend gebruik van de 'multivezelovereenkomst', hun invoerstijging tot 5 à 6 % per jaar beperkt hadden.

Het is dan ook niet te verwonderen dat het Amerikaanse voorbeeld inspirerend werkte toen, in 1977, de Europese Gemeenschap haar houding moest bepalen inzake de verlenging (voor vier jaar) van de regeling betreffende de internationale handel in textiel, meer bekend onder de naam 'multivezel-overeenkomst' of MVO.

Multivezelovereenkomst en bilaterale regelingen

De manier waarop de MVO door de Europese Gemeenschap in de jaren 1973-1977 werd aangewend vertoonde onmiskenbaar een reeks tekortkomingen: slechts een beperkt aantal bilaterale akkoorden werden afgesloten, meestal dan nog met veel vertraging (enkele akkoorden kwamen slechts in 1977 tot stand); de overeengekomen kwantitatieve beperkingen waren soms nogal willekeurig, en misten een coherente en globale

aanpak, en de stijgingspercentages werden ruim bemeten; het toezicht op de invoer was vaak gebrekkig, mede door tekortkomingen in de regels t.a.v. de oorsprong der goederen.

Na lange discussies werd tenslotte in de EG-Raad overeengekomen dat de Europese Gemeenschap een verlenging van het multivezel-akkoord, zonder formele wijziging, zou aanvaarden voor zoverre de Commissie erin zou slagen: 1) aan de hogervermelde tekortkomingen te verhelpen; 2) redelijke afwijkingen van sommige bepalingen van de MVO te verkrijgen.

Van half oktober tot eind 1977 heeft de Europese Commissie een reeks onderhandelingen gevoerd die zonder voorgaande zijn in de geschiedenis van de Gemeenschap: bilaterale onderhandelingen te Brussel met meer dan dertig landen welke goedkope textielprodukten uitvoeren; multilaterale onderhandelingen te Genève in het kader van het textielkomitee van de GATT, om instemming te bekomen voor de bijzondere maatregelen (afwijkingen) die de Gemeenschap in haar bilaterale akkoorden had bedongen.

In zijn zitting van 19 en 20 december heeft de Raad namens de Gemeenschap de resultaten van die onderhandelingen goedgekeurd. De invoerregeling voor textielprodukten, die thans van kracht is, wordt hieronder bondig beschreven.

1. De Gemeenschap heeft met 23 MVO-landen overeenkomsten bereikt, bijzondere regelingen getroffen voor 6 landen van de Middellandse Zee waarmee zij reeds preferentiële overeenkomsten heeft, en autonome regelingen vastgesteld voor Taiwan en de landen met staatshandel. In totaal veertig landen.

2. De bilaterale textielovereenkomsten of -regelingen houden voor elke categorie textielprodukten uit landen met lage kostprijs de volgende invoerbeperking in:

(i) 'Kontingenten' of *kwantitatieve maxima* voor elke categorie gevoelige produkten, toegepast op landen die belangrijke leveranciers zijn van deze categorie. Deze maxima zijn gebaseerd op de invoercijfers van 1976, verhoogd met een matig stijgingspercentage. Voor 8 categorieën bijzonder gevoelige produkten, waarbij de invoer reeds een groot deel van het interne verbruik dekt (katoengarens, katoenen stoffen, garens van syntetische of kunstmatige vezels, gebreide T-shirts, gebreide pull-overs, pantalons, chemisiers, overhemden) gelden daarenboven de volgende twee beginselen:

de som van de overeengekomen kontingenten mag de zogeheten interne plafonds niet overschrijden (dit zijn globale invoer-maxima);

de stijgingspercentages mogen niet tot een grotere invoerpenetratie leiden, zodat de toeneming van de invoer slechts overeenkomstig de stijging van het verbruik verloopt.

(ii) *een stelsel van potentiële beperking* met betrekking tot: bovenbedoelde gevoelige produkten, maar uit landen die geen belangrijke leveranciers zijn;

de tot nu toe minder gevoelige produkten, maar die in de toekomst gevoelig kunnen worden.

In deze tweede invoerregeling, 'mand' genaamd, is een drempel vastgesteld — uitgedrukt in een percentage van de totale invoer van buiten de EEG tijdens het voorafgaande jaar — voor elk produkt dat niet is gedekt door een kwantitatief maximum voor een bepaald leverend land. Deze drempels, die zowel op kommunautair als regionaal niveau kunnen worden toegepast, geven aan vanaf welk niveau de Gemeenschap kan besluiten overleg te vragen ten einde de invoer uit een bepaald leverend land voor een of andere categorie van produkten aan kwantitatieve beperkingen te onderwerpen.

3. De regels van oorsprong werden strenger gemaakt, en een controlestelsel werd ingevoerd om misbruiken te voor-

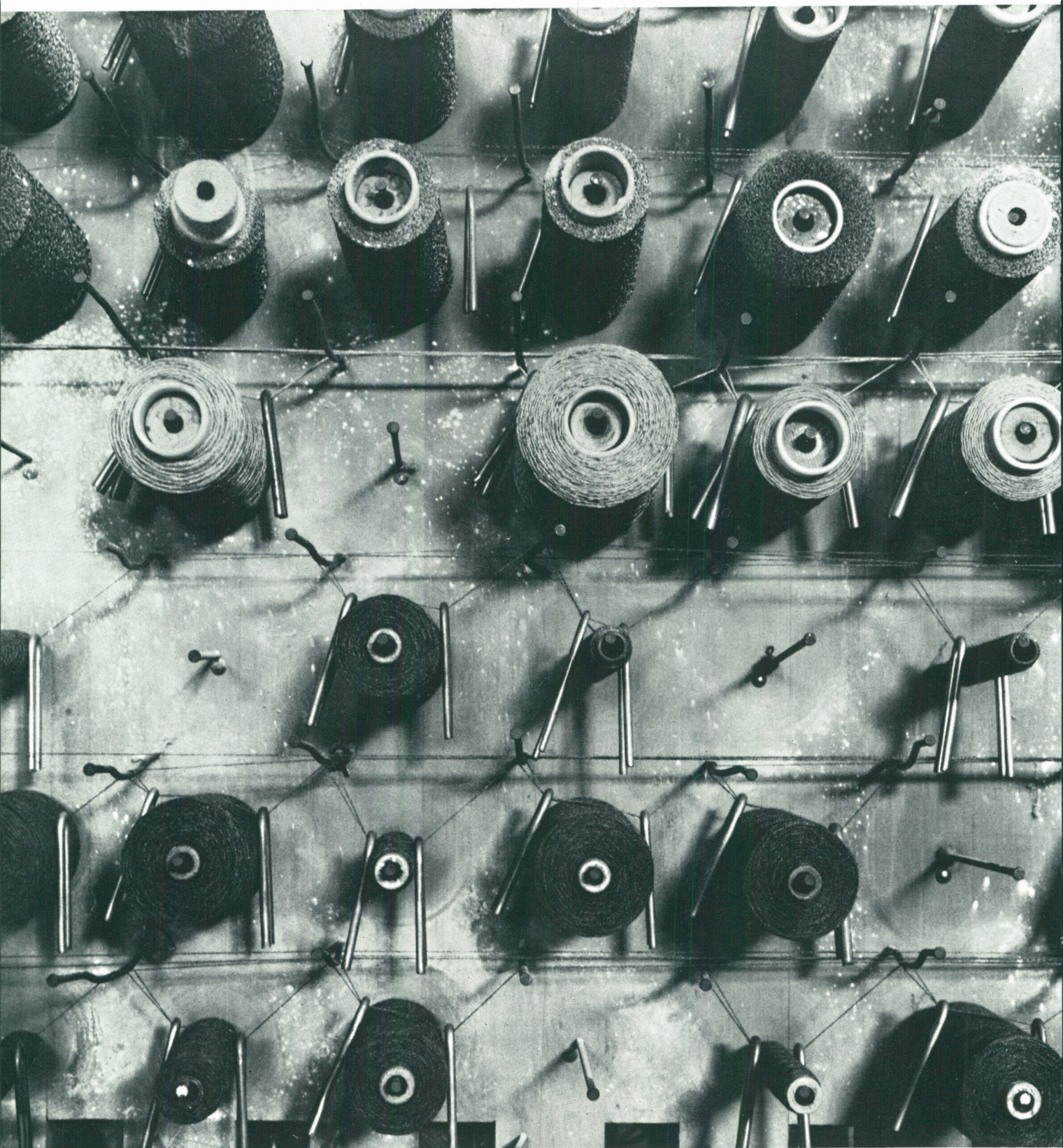

Foto H. Maertens, Brugge

komen. De administratieve structuren werden versterkt in de lidstaten en bij de Kommissie.

Er zullen niettemin grote inspanningen moeten geleverd worden om een doelmatige toepassing van de beschreven stelsels te waarborgen: inachtneming van de overeengekomen contingenten, toezicht op de juiste benaming en oorsprong¹, redelijk snelle werking van 'het uittreden uit de mand', enz...

¹ Het komt er op aan te vermijden dat bv. Zuidkoreaanse sokken — onderworpen aan een contingent — na een ommetje langs een Japanse vrijhaven, onbeperkt als Japanse sokken ingevoerd worden; of dat kinderkleding uit Hong-Kong — waarvoor eveneens een contingent geldt — als arbeidskledij zonder kwantitatieve beperking op onze markt gebracht wordt (alsof kinderarbeid in onze landen nog toegelaten was!)

4. De beschreven regelingen hebben een betrekkelijk stabiel milieu geschapen voor onze buitenlandse handel in textielprodukten. Het zou evenwel gewaagd zijn te trachten de invloed ervan in nauwkeurige cijfers of percentages uit te drukken, of de weerslag inzake 'penetratie van de gemeenschappelijke markt' voor afzonderlijke categorieën van produkten te schatten. Men moet hierbij immers rekening houden, niet alleen met de bekende tendensen in de relatie tussen de inkomensstijging en de vraag naar textiel en kleding, maar met de onzekerheden inzake algemene economische perspectieven, en de sterke cyclische fluctuaties van de textielhandel.

Met inachtnaam van al die vraagtekens, lijkt het niettemin mogelijk te stellen dat, bij een rigoureuus beheer van de vastgestelde invoerregelingen, de Europese textielinvoer uit de lage-loonlanden tijdens de komende jaren (gemiddeld, en over 't algemeen genomen) waarschijnlijk even snel zal stijgen — en zelfs enigszins sneller — dan de vraag binnen de Gemeenschap.

Aankoop voor een sectorieel beleid

De uitzonderlijke invoer-bescherming waarover ze tijdens de eerstvolgende jaren beschikt, moet door de Europese textiel- en kledingindustrie te baat genomen worden om haar structuren — waar nodig — aan te passen en te moderniseren, en haar concurrentiekracht te vergroten.

Uitgangspunt is daarbij dat de sektor textiel/kleding een belangrijke leverancier van arbeidsplaatsen is, en onontbeerlijk voor het industriële, sociale en regionale evenwicht van de kommunautaire economie.

Verschillende lidstaten hebben hun industrie-beleid reeds afgestemd op de vermelde noodwendigheden inzake aanpassing aan de eisen van herstructurering en omschakeling, welke de technologische vooruitgang en de nieuwe internationale arbeidsverdeling met zich meebrengen.

De Europese instanties moeten er voor zorgen dat :

- (a) de verschillende politieken van de lidstaten niet tegenstrijdig zijn, noch elkaar neutraliseren, maar integendeel de nodige samenhang en convergentie tot stand brengen ;
- (b) sommige nationale initiatieven op Europees vlak worden gebundeld of veralgemeend, en met alle nuttige initiatieven van de Gemeenschap worden aangevuld telkens wanneer de Europese dimensie een betere doelmatigheid waarborgt.

Die bekommernis beantwoordt aan het verzoek van de Europese Raad van december 1977: 'Om het Europese productie-apparaat aan te passen aan de nieuwe omstandigheden op de kommunautaire en wereldmarkt moeten de oplossingen voor de structurele problemen, welke alle lid-staten gemeen hebben, meer en meer worden gezocht op kommunautair vlak, met name bij de ijzer- en staalindustrie, de textiel en de scheepsbouw'.

Voor de textiel- en kledingindustrie heeft de Europese Commissie op dit ogenblik nog geen gedetailleerde beleidsvoorstellen uitgewerkt. Ze meent namelijk dat eerst de ondernemingen en de beroepsassociaties, de vakbeweging en de regeringsinstanties van de lid-staten moeten worden geraadpleegd. Door zulke konsultaties kunnen de werkelijke problemen beter worden omschreven en kan de actie welke dient te worden ondernomen beter worden uitgestippeld.

Wel heeft de Commissie onlangs (26 juli 1978), enkele algemene richtsnoeren voor een sectorieel beleid inzake textiel en kleding opgesteld, teneinde de geplande konsultaties te voeden en te oriënteren.

Daarbij werden de volgende ALGEMENE DOELSTELLINGEN vooropgesteld :

(1) Europa moet over een *uiterst bekwame textiel/kleding-industrie* beschikken, die de internationale concurrentie aankan en een aanzienlijk aantal arbeidsplaatsen over een lange periode kan garanderen.

(2) Het *dynamisme der ondernemingen* moet worden aangemoedigd, en moet de voornaamste giststof vormen voor de vooruitgang en de aanpassing van de sektor in de richting van een ontwikkeling van de *sterke punten*.

(3) Het verwezenlijken van een sterk concurrentievermogen, kan in bepaalde gevallen leiden tot vermindering van de werkgelegenheid. In dit verband moeten de vereiste steunmaatregelen worden genomen voor de *omschakeling, de schepping van nieuwe arbeidsplaatsen, de omscholing van werkkrachten, ...*

Als meer SPECIFIEKE RICHTSNOEREN stipt de Commissie de volgende punten aan :

(1) De modernisering en het voortbestaan van een sektor waarin meerdere tienduizenden ondernemingen werkzaam zijn, zal voornamelijk plaatsvinden via het dynamisme van de *bedrijven zelf* en een *doeltreffende concurrentie*, in het kader van een gepaste coördinatie van het textielbeleid der lidstaten.

(2) De *economische en commerciële informatie* moet verbeterd worden, want de permanente en grondige informatie over de productie, de markt en haar evolutie, de voorraden, ... vormt een wezenlijk element voor de beoordeling van alle aanpassingsinspanningen die in de kommunautaire textielindustrie worden ondernomen. Deze permanente informatie moet toegankelijk zijn voor alle textielondernemingen, meer bepaald ook de kleine en middelgrote bedrijven.

(3) De kommunautaire industrie moet het uiterste halen uit de troeven waarover zij op het gebied van de *technologie, de specialisatie en de creativiteit* beschikt. Dit houdt in, dat de inspanningen op het gebied van de research en vernieuwing moeten worden geïntensiveerd.

(4) De financiële interventies van de Gemeenschap en van de lidstaten moeten samenhangend zijn, en zullen nauwgezet moeten beantwoorden aan het kommunautaire kader betreffende de steunmaatregelen voor de textielindustrie dat in 1977 door de Commissie werd vastgelegd.

(5) De Europese Gemeenschap is nog steeds de grootste exporteur in de wereld van textiel en kleding. Haar produkten genieten een goede reputatie op het gebied van de innovatie en de mode.

De inspanningen voor de verruiming van de afzet op onze traditionele markten, en voor de verovering van nieuwe markten, moeten geïntensiveerd worden.

(6) De Gemeenschap heeft de ontwikkelingslanden reeds gewezen op de risico's die voor hen in de huidige wereld zouden ontstaan uit een industrialisatie die te zeer gericht zou zijn op de textiel en de kleding. Ze moet evenwel rekening houden met de betrekkingen van interdependentie die reeds tussen haar en enkele ontwikkelingslanden in de textielsector bestaan, en eventueel (op een geordende wijze) de mogelijkheden benutten die de industriële samenwerking biedt om het concurrentievermogen van onze ondernemingen te vergroten.

Besluit

Als algemene konklusie stelt de Commissie in haar mededeling het volgende : 'De noodzakelijke aanpassingen in de textiel-kledingsektor aan de omstandigheden van de internationale concurrentie zullen in de eerste plaats de taak zijn van de ondernemingen. Om deze te volbrengen moeten zij kunnen rekenen op een actie tot structurering en steun van de overheid'.